

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Всеукраїнська науково-практична конференція з
міжнародною участю

ПРОФЕСІЙНА КОМУНІКАЦІЯ:
НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ У БАГАТОМОВНОМУ
СВІТІ

25-26 жовтня 2018 року

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Черкаси
2018

Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю
«Професійна комунікація: національна ідентичність у багатомовному
світі»: Тези доповідей (Черкаси, 25-26 жовтня 2018р.). Черкаси, 2018. – 184 с.

УДК 81'23(063)
ББК 81.2я431
П78

У книзі подано тези доповідей конференції, присвяченої проблемам професійної комунікації. Тематика доповідей охоплює актуальні питання функціонування української мови у різних сферах суспільного життя, стан її термінології, стилістики та лексикографії, новітні технології викладання й вивчення мов у школі та у вищих навчальних закладах, методики навчання мови як іноземної. Збірник буде цікавим українцям, англістам, славістам, викладачам та вчителям мови як рідної та як іноземної.

Стиль та орфографію авторів збережено.
За зміст матеріалів відповідають автори.

Організація конференції і видання цього збірника здійснюється за фінансової підтримки Департаменту освіти та гуманітарної політики Черкаської міської ради, а також Радущкого Олександра Романовича і Мкртчяна Арайка Рафіковича

КІЛЬКА СЛІВ ПРО КОНФЕРЕНЦІЮ

Конференція присвячена 30-річчю створення кафедри української мови та загального мовознавства Черкаського державного технологічного університету. 30 років минуло з того часу, як у нашому Університеті — тоді ще філіалі КПП — почали навчати іноземних студентів, для мовної підготовки яких була створена окрема кафедра. Цю кафедру очолила Мацієвська Наталія Платонівна. Завдяки її зусиллям було зібрано колектив талановитих викладачів, ентузіастів своєї справи, закладено міцний методичний фундамент викладання російської, а згодом української мов як іноземних, створена унікальна методична та кадрова база для навчання іноземців. Це дало можливість у наступні роки нашої роботи оволодіти російською або українською мовами більше ніж *трьом тисячам* студентів з понад 50-ти країн світу!

У 1998 році колектив очолила доктор філологічних наук Непийвода Наталія Федорівна, яка за короткий термін перебування на цій посаді дала життя кільком великим науковим та методичним проектам, ініціювала видання першого в Україні підручника з української мови як іноземної з грифом МОН, що в 1999 р. отримав почесну грамоту від української діаспори на виставці навчальних посібників в Аргентині, стала науковим керівником трьох майбутніх кандидатів наук, доцентів, що і зараз працюють на цій кафедрі.

З 2001 року кафедру очолює доктор філологічних наук, доцент Пчелінцева Олена Едуардівна. З того часу на кафедрі було захищено 7 кандидатських та одна докторська дисертація, видано кількості статей з термінознавства, методики викладання мови як іноземної, стилістики та граматики, кілька одноосібних та колективних монографій, багато підручників та посібників, обладнано лінгфонний кабінет та комп'ютеризовано усі аудиторії для іноземних студентів, розпочато співпрацю з кількома закордонними університетами Польщі та Німеччини, ініційовано курси польської мови, курси професійної української мови, створено Міжнародний мовний центр, що проводить курси та літні школи «Українська для бізнесу» тощо.

І це далеко не все, що ми встигли зробити за 30 років.

На день народження прийнято дарувати подарунки. Найкращий подарунок для нас — це можливість справжнього професійного спілкування. Ми висловлюємо глибоку вдячність колегам, що відгукнулись на пропозицію взяти участь у цій конференції. Це більше ніж 50 науковців з різних міст України і Білорусі.

Проблематика запропонованих виступів виявилась дуже широкою. Це взаємодія мов у мультилінгвальному просторі, роль мовного середовища у формуванні особистості, мовна ситуація у різних сферах суспільного

комунікативного процесу. Так, у них з'являється віра в себе та формується мотивація для регулярного збільшення словникового запасу.

Досліджуючи проблему мотивації іноземних студентів в процесі вивчення російської (української) мови на початковому етапі іншомовної освіти, зазначимо, що існує велика кількість шляхів її формування та підвищення. До них ми відносимо використання нетрадиційних форм навчання, інтерактивних технологій, культурологічного компоненту та ін. Але універсального способу для підвищення мотивації студентів-іноземців. Таким чином, тільки в сукупності та за умови систематичного використання перелічені чинники будуть ефективними та сприятимуть підвищенню рівня мотивації студентів-іноземців до вивчення російської (української) мови. Отже, викладач ВНЗ в процесі мовної підготовки іноземних громадян повинен розвивати у студентів відчуття впевненості, самореалізації, створювати атмосферу доброзичливості на заняттях, регулювати та підбирати завдання, які будуть викликати максимальний рівень зацікавленості та мотивації у студентів.

Література

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – С. 217
2. Кашканова Г.Г. Навчально-пізнавальна діяльність студента як єдність його операційних та мотиваційних компонентів / Г.Г. Кашканова. – режим доступу : <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/kashkanova.php>
3. Мазоха Д. С. Педагогіка : навчальний посібник. / Д. С. Мазоха, Н. І. Опанасенко. – К.: Центр навч. л.-ри, 2005. – 232 с.

Olena Lanskykh
Cherkasy State Technological University

SIX REASONS TO USE TED TALKS IN THE LESSONS OF ENGLISH

TED (abbreviation of Technology, Entertainment, Design) is a well-known annual conference devoted to "ideas worth spreading". TED was founded in February 1984 as a conference which has been held annually since 1990. You can get on it only by invitation. The TED conference is famous for its lectures (TED Talks), which were originally focused on technology, entertainment and design, but it has since broadened its repertoire to include talks on many scientific, cultural, and academic topics. It is owned by Chris Anderson, a British American businessman, through the Sapling foundation.

TED became popular around the same time as Twitter, so it may come as a surprise to the millions of enthusiastic fans to meet people who haven't heard of it. **TED** Talks aren't quite as ubiquitous as funny-cat videos but they provide an intelligent balance to that more frivolous side of the internet. They also make for a wonderful resource for learning and teaching. Here are six reasons for using **TED** Talks with your students.

TED TALKS MEAN QUALITY EXTENSIVE LISTENING PRACTICE.

Learning a language requires substantial comprehensible input. In other words, learners need to listen to a lot of meaningful speech. Traditional listening activities simply don't satisfy this need, employing short scripts written to present language within a safe linguistic context of familiar words and structures. But anyone who has learnt a language knows that avoiding the difficulties of listening doesn't help. Learners can develop listening skills with **TED** by struggling with fascinating talks containing fast speech and new words. Listening is hard in real life; it needs to be hard in the classroom, too.

TED TALKS ARE ACCESSIBLE.

Authentic listening is often out of reach of English learners, especially at lower levels, but **TED** Talks are accompanied by tools that make comprehension easier. Interactive transcripts make it straightforward to read and listen at the same time, and students can watch **TED** Talks at home as well as in class. There are even subtitles in many languages for most of the talks.

TED TALKS ARE INTERESTING.

The original idea for the **TED** conferences was to present talks by the most interesting people on the planet in a range of fields surrounding Technology, Entertainment and Design. In fact, the talks these days encompass nearly every aspect of innovation and thought, sometimes challenging accepted wisdom, usually exploring very new ideas, and always entertaining. People need a reason

to watch, and there are as many reasons to watch TED as there are TED Talks. The motivation this generates is why learners are happy to take on challenging listening comprehension tasks.

TED TALKS ARE TALKED ABOUT.

Just as online videos, songs and jokes spread from person to person, so TED Talks get discussed, shared and recycled. In fact, many have been watched more than 10 million times. That's not bad when you consider most are more than ten minutes long, much longer than your average YouTube clip gone viral. Students who get to watch these moments in popular culture are taking part in a world that's wider than the classroom and enriching their English language lives. This is culture at its most up-to-date.

TED TALKS ENCOURAGE CRITICAL THINKING.

TED Talks are presented by pioneers in their fields who introduce novel ideas. They are frequently critical of outdated technologies and ways of doing things, and encourage viewers to re-evaluate, too.

TED TALKS ARE GREAT MODELS FOR SPEAKING.

If any of your students are likely to speak publicly in English, either for work in business presentations or for formal assessment of their language skills, they will benefit from studying successful speakers and learning a few tricks of the trade. TED speakers undergo hours of training before their presentations therefore the final performances are first class.

Using TED talks can help to diversify your English lessons and make your students develop language skills, critical thinking and listening comprehension tasks/listening skills.

Literature

1. [http://en.wikipedia.org/wiki/TED_\(conference\)](http://en.wikipedia.org/wiki/TED_(conference))
2. <http://www.ted.com>
3. History of TED. TED: *Ideas Worth Spreading*. TED Conferences LLC. Retrieved May 11, 2016
4. What's the big idea? The Guardian/ July 24, 2005. Retrieved December 20, 2014.
5. "About TED: Who we are: Who owns TED". TED: Ideas Worth Sharing. TED Conferences, LLC. Retrieved October 25, 2011.
6. Learn English with TED talks. National Geographic Learning Ukraine Periodical. September, 2018.

Людмила Лонська
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

ХІАЗМАТИЧНІ СТРУКТУРИ, СПІВВІДНОСНІ ЗІ СКЛАДНОПІДРЯДНИМ РЕЧЕННЯМ (на матеріалі українських паремій)

Хіазм як лінгвістичний термін існує з XIX століття. Слово походить від грецької букви χ („хі“), письмова форма якої відображає хрестоподібну структуру цієї синтаксичної фігури. Хіазм як лінгвістичне явище відомий (під назвою «антиметабола», «анти метатеза», «антиметалепсія» або «комутація») ще з античності. Його приклади виявили ще в давньоєврейських текстах X–VIII ст. до н. е. Короткий опис із прикладом „*Їсти, щоб жити, а не жити, щоб їсти*“ подано в анонімній „Риторичі для Гереннія“, яка датована I ст. до н. е. Риторика, частиною якої є теорія фігур, виникла в V ст. до н. е. як прикладна дисципліна, з часом вона ставала більш схоластичною, у XIX ст. взагалі надовго забулась. Лінгвісти, які відмовлялись від старого погляду на проблему тропів і фігур, відновили інтерес до риторики.

Хіазм – унікальна фігура експресивного синтаксису, котра на думку Е. Береговської, «є одночасно й інтонаційно-ритмічною фігурою» і «категорією загальноестетичною, яка втілює вічне прагнення людини до гармонії, до симетрії». Здатність хіазму до посилення емоційності поетичного тексту робить хіазм вагомим об'єктом наукового зацікавлення.

На думку Ю. М. Скребньова «хіазм утворюється перехреснуванням із зміною позицій повторних компонентів у двох суміжних текстах». А. Квятковський тлумачить хіазм як стилістичну фігуру, яка полягає в тому, що із двох речень (або словосполучень), побудованих на синтаксичному паралелізмі, друге речення побудоване на зворотній послідовності членів.

Хіазм не може бути зведений лише до фігури мови. Це поняття являє собою феномен системи мови, обумовлений як відображенням у тексті або при вимові особливих когнітивних структур, так і дією операційних механізмів у розумовій та мовленнєвій діяльності.

За словами І. Гальперіна, хіазм (від давньогр. χιασμός) як мовне явище сходиться до контрапосту – прийому зображення фігури в мистецтві, при